

Superstát potřebuje většinové hlasování

25.března 2005 Magdalena Frischová

Euroústava kromě jiného přináší odklon od jednomyslného hlasování v Radě ministrů k většinovému. Změna jedněmi obhajovaná – není možné používat jednomyslné hlasování při množství 25 států, protože by dosažení konsensu bylo velmi náročné, ne-li nemožné. Jiní upozorňují, že může docházet k tomu, že velké státy si budou rozhodovat podle svých zájmů a menší či malé státy budou tu více, tu méně brány na milost.

Kvalifikovaná většina je v ústavě upravena ve článku I-25 a je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady, tvořených nejméně patnácti z nich a zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie. Ve stejném ustanovení najdeme i tzv. pojistku před zamítavým postojem velkých států, nazvanou blokační menšinou. Ta musí být tvořena nejméně čtyřmi členy Rady, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou. Ustanovení působí vyrovnaným dojmem, navíc s pojistkou proti zneužití. Přestává se zdát tak jednoznačně v pořádku pokud začneme počítat.

Pokud budou proti pouze tři státy tzv. blokační menšinu nelze použít. Co však v případě, že půjde o tři velké státy, které mají více než 35 % obyvatelstva? Pokud tedy ani v tomto případě nemůžeme použít blokační menšinu, pak nebude splněna jedna podmínka pro přijetí, protože bude sice nad 55 % členů pro, bude splněna podmínka nejméně patnácti členů, ale nebude splněna podmínka nejméně 65 % obyvatelstva. Chápu-li toto ustanovení jako komplexní, pak nebude pro přijetí rozhodnutí podmínky nejméně 65 % obyvatelstva potřeba a rozhodnutí o kterém se bude hlasovat bude stejně přijato. Ustanovení o tom, že blokační menšinu musí tvořit nejméně čtyři členové Rady, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou, má tedy přednost před ustanovením o nejméně 65 % obyvatelstva.

V tomto případě, budou-li proti jeden, dva či tři, byť velké, státy, rozhodnutí Rady bude vždy přijato. Pokud budou čtyři až deset členů Rady proti, pak bude přijato, pokud tito nemají více než 35 % obyvatelstva. Může se tedy stát, že proti bude hlasovat 10 nejmenších států Unie a pokud nebudou mít více než 35 %, pak stejně rozhodnutí nezvrátí. Je tedy zřejmé, že to malé státy nebudou mít s prosazováním svých názorů a zájmů právě jednoduché. Ale můžeme opět namítnout, je to s ohledem na počet obyvatelstva spravedlivější. Vždyť několik stovek milionů lidí si přeje něco a pár desítek milionů jim to nemůže překazit. Ano, ve velkém počtu se vždycky musí dělat kompromisy a je jistě spravedlivější, aby nakonec vyhrálo to, co chce většina.

A jsme u toho, co jsem zmínila v nadpise. Pokud EU tvořilo méně členů a jednalo se o společenství států, pak fungoval i princip jednomyslnosti. Nebylo nutné jiné státy přehlasovat, dohody se činily až do doby, kdy nastal v dané věci všeobecný konsensus. Jenže teď už je nás moc a pravidlo co stát to jednotka, není funkční. Takže jaké je jiné možné váhové pravidlo? Váha podle obyvatelstva. Jenže pak

přání lidnatého států musí nutně převážít. A jaká je možnost řešení? Já vidím pouze jednu. Pokud musíme (a asi opravdu ano) rozhodovat většinovým principem, pak ponechejme na rozhodování Radě jen ty opravdu „top“ otázky, které jsou nám více méně všem společné. Malé země pak nebudou mít pocit, že jsou jen jakýmsi nutným přívažkem, který nemůže nic ovlivnit. Nebudou se bát, že jsou hnány někam k superstátu, kde je vše regulováno a diktováno někým jiným.